

GÜNTER SIEBER

AMBASADOR NRD W POLSCE

O BRATERSKICH STOSUNKACH MIĘDZY NRD A PRL

W roku 30-lecia NRD i 35-lecia PRL można z dumą powiedzieć, że w procesie rewolucyjnych przemian i budowie dobrosąsiedzkich stosunków nasze dwa narody zrealizowały testament najlepszych swoich córek i synów, cel walki wielu generacji rewolucjonistów i gorących patriotów.

Wielkie znaczenie miała walka niemieckiej i polskiej klasy robotniczej z imperializmem i wojną, walka o społeczne i narodowe wyzwolenie. Tradycja tych walk to nazwiska wybitnych działaczy niemieckiego, polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego, takich jak Julian Marchlewski, Róża Luksemburg i inni. W czasie straszliwej nocy faszystowskiego mroku, we wspólnej walce w brygadach międzynarodowych w Hiszpanii, w antyfaszystowskim ruchu oporu i w piekle hitlerowskich obozów koncentracyjnych sprawdził się klasowy sojusz niemieckich i polskich rewolucjonistów.

Polityka niemieckiej klasy robotniczej wyrosła na fundamencie internacjonalizmu proletariackiego oraz postępowych i rewolucyjnych tradycji niemieckiego i międzynarodowego ruchu robotniczego. Początek tej linii politycznej dali Karol Marks i Fryderyk Engels, jej kontynuatorami byli August Bebel, Karol Liebknecht, Róża Luksemburg i Ernst Thälmann. Pierwszy prezydent NRD, Wilhelm Pieck, podniósł tę linię do rangi oficjalnej doktryny państwowej pierwszego robotniczo-chłopskiego państwa niemieckiego. [Od samego początku była to polityka pokoju i przyjaźni z sąsiadującym narodem polskim.]

Obok pokojowej polityki reprezentowanej przez niemiecką klasę robotniczą burżuazja i junkierstwo niemieckie realizowało

politykę orientowaną na wyzysk i ucisk nie tylko własnego narodu, ale i innych. W orientacji tej uwidoczniły się wszystkie reakcyjne dążenia militarystyki pruskiej i szowinistyczno-wielkomo-carstwowe ambicje imperializmu niemieckiego. Polityka ta znalazła swój wyraz w bismarkowskiej germanizacji ziem polskich, w szerzeniu i podsycaniu nienawiści i niechęci między naszymi narodami, w zbrodniczej napaści niemieckiego faszystowskiego na Polskę. Polityka ta, dostosowana do obecnych warunków, kontynuowana jest przez określone kręgi odwetowe w Republice Federalnej Niemiec.

Zwycięstwo okrytej chwałą armii radzieckiej, u której boku walczyła bohaterska armia polska, nad niemieckim faszystowskim, udział w tym zwycięstwie całego antyfaszystowskiego ruchu oporu w Polsce i innych krajach okupowanych, stworzyły narodowi polskiemu i niemieckiemu szansę społecznego i narodowego wyzwolenia. Pod przewodnictwem klasy robotniczej i jej marksistowsko-leninowskiej partii szansa ta w obu krajach została w pełni wykorzystana. Wraz z ustanowieniem w sojuszu z chłopstwem władzy klasy robotniczej, wraz z urzeczywistnieniem rewolucji socjalistycznej w Polsce i Niemieckiej Republice Demokratycznej, stworzone zostały przesłanki do gruntownych przemian w sferze stosunków między naszymi narodami.

Dla antyfaszystowsko-demokratycznych sił w Niemczech po roku 1945 podstawowym czynnikiem pozwalającym przewyciężyć resztki faszystowskiej ideologii było ustanowienie dobrych stosunków z Polską. Pierwsza konferencja funkcjonariuszy KPD, obradująca w Berlinie 25 czerwca 1945 r., stwierdziła m. in.: „Każdy świadomy swej tożsamości narodowej Niemiec musi w tych ciężkich dniach wyciągnąć historyczne wnioski, zmierzające przede wszystkim w kierunku zmiany stosunku do nowej, demokratycznej Polski. Po rozbiciu faszystowskiego w Niemczech i zlikwidowaniu wielkiej własności, w wyniku powstania nowej Polski (...), dane zostały wszystkie warunki do nawiązania nowych stosunków między polskim i niemieckim narodem”¹. Na pierwszej Konferencji Partyjnej SED, 25 stycznia 1949 r., Wilhelm Pieck oświadczył: „Konieczne jest porozumienie z narodem polskim. Nie tylko dla-

¹ *Polen, Deutschland und die Oder-Neisse-Grenze*. Berlin 1959, s. 552.

tego, że jest to nasz wschodni sąsiad, ale przede wszystkim dlatego, że Polacy jako pierwszy naród poznali na własnej skórze skutki niemieckiej agresji. Granica na Odrze i Nysie będzie granicą pokoju i jej uznanie będzie pierwszym sygnałem porozumienia i nawiązania dobrosąsiedzkich stosunków z narodem polskim¹².

Ustanowienie normalnych, dobrosąsiedzkich i przyjacielskich stosunków z Polską było najważniejszym zadaniem polityki zagranicznej SED i młodego państwa niemieckiego. Pierwszym międzynarodowym aktem podpisanym 6 lipca 1950 r. przez NRD, był układ o wytyczeniu i uznaniu polsko-niemieckiej granicy państwowej na Odrze i Nysie Łużyckiej. W tym samym roku podpisano szereg innych umów i porozumień służących rozwojowi i normalizacji stosunków naukowo-technicznych i kulturalnych.

Pod przewodnictwem markszystowsko-leninowskich partii, SED i PZPR, nastąpił w stosunkowo krótkim czasie znamieny zwrot w stosunkach panujących między naszymi narodami. Tradycja wspólnych rewolucyjnych walk niemieckich i polskich robotników z imperializmem i wojną wrosła mocno w podstawy tworzących się nowych stosunków i stanowiła jedną ze składowych części procesu budownictwa socjalistycznego w NRD i PRL.

Niemiecka Republika Demokratyczna, państwo niemieckie, które na swoich sztandarach wypisało hasła pokoju, a nie wojny, przyjaźni, a nie nienawiści między narodami, znalazła u polskiego sąsiada pokój i przyjaźń. Między Zgorzelcem roku 1950 a wprowadzeniem bezpaszportowego i bezwizowego ruchu turystycznego między NRD i Polską Ludową 1 stycznia 1972 r. minęły zaledwie 22 lata. Ale jakie należało zrealizować zadania, aby ten ostatni fakt mógł się spełnić?

Wspólnym dziełem SED i PZPR jest spowodowanie, że wraz z rewolucyjnymi przemianami, które miały miejsce w NRD i w Polsce, przebiegały równoległe zmiany świadomościowe, które pozwoliły ustanowić jakościowo całkiem nowe stosunki między dwoma narodami budującymi socjalizm w swoich krajach. Źródłem tych przemian był i pozostaje braterski sojusz naszych partii z partią kraju Lenina. W ścisłym sojuszu ze Związkiem Radzieckim i innymi krajami socjalistycznymi Niemiecka Republika De-

¹² *Protokół Pierwszej Konferencji SED*, Berlin 1949, s. 94.

mokratyczna i Polska Ludowa mogły przyspieszyć rozwój swoich krajów i utrwalić przyjazne stosunki między narodami. W ścisłym sojuszu tkwi siła wspólnoty socjalistycznej, a we współpracy w ramach Układu Warszawskiego i Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej urzeczywistnia się program socjalistycznej integracji.

Skoordynowana i uzgodniona polityka pokoju prowadzona przez ZSRR i inne państwa socjalistyczne gwarantowała dotychczas Europie najdłuższy w historii tego kontynentu okres pokoju. Nasze dwa zaprzyjaźnione państwa miały znaczny udział w kształtowaniu tej polityki. Braterski sojusz naszych narodów okazał się ważnym elementem stabilizacji pokojowej nie tylko Europy, lecz i świata.

Konsekwentnie i aktywnie włączają się nasze państwa w proces realizacji postanowień Deklaracji Moskiewskiej Komitetu Politycznego Partii Komunistycznych i Robotniczych oraz uchwał budapeszteńskich obrad Komitetu Ministrów Spraw Zagranicznych państw Układu Warszawskiego, dotyczących politycznego i militarnego odprężenia w Europie i świecie. Ścisłe przestrzeganie tych uchwał, łącznie z czterostronnym układem w sprawie Berlina Zachadniego, jest dla sprawy pokoju i współpracy w Europie bezwarunkową gwarancją zbiorowego bezpieczeństwa.

Aktywizujące się siły neofaszystowskie, odwetowe, wychodzące z Republiki Rederalnej Niemiec próby przeforsowania przedawnienia ścigania zbrodniarzy hitlerowskich i zbrodni wojennych, w obliczu doświadczeń, które dotknęły w niedawnej przeszłości naród polski, muszą budzić zrozumiałe zaniepokojenie u wszystkich ludzi miłujących pokój. Tendencje te stoją w jaskrawej sprzeczności z podpisanymi układami i prawem międzynarodowym oraz z aktem końcowym konferencji w Helsinkach.

Braterska współpraca między naszymi partiami, państwami i narodami, osiągnęła wysoki poziom. Świadczy o tym podpisany w Berlinie 28 maja 1977 r. układ o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej. Układ ten nie tylko podsumowuje dotychczasową współpracę, ale również wytycza ramy współpracy następnego wieku. Pogłębienie przyjacielskich kontaktów i współpracy odpowiada obopólnym interesom naszych narodów, interesom socjalizmu i pokoju.

Spotkania robocze naszych przywódców, będące już tradycją, regularne, wnoszą nowe impulsy do procesu kształtowania się wzajemnych stosunków. Spotkanie z 17 i 18 maja 1979 r. na terenie NRD było nowym, znaczącym krokiem w rozwoju obustronnych kontaktów. Uzgodnione podczas spotkania przedsięwzięcia służą pogłębieniu i rozszerzeniu form współpracy w realizacji zadań budowy rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego w naszych krajach.

Okrywanie w sposób naukowy mechanizmów i reguł rządzących procesem tworzenia się nowych, przyjacielskich stosunków między naszymi narodami, sił napędowych i czynników, które przyspieszyły ten proces, jest bardzo ważne nie tylko z punktu widzenia teoretycznego, ale także pod względem praktycznym (praca wychowawcza z młodzieżą, wymiana doświadczeń).

*(Z języka niemieckiego tłumaczył
Jerzy Piotr Majchrzak)*